

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

สิริโสภณ เรืองดำ¹, พรศักดิ์ สุจริตรักษ์²

^{1,2}สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง,

Email : sirisopon_29@hotmail.com¹, dr_singha@hotmail.com²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 2) ศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 440 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับทั้งฉบับ เท่ากับ .80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการสอน ด้านสังคมกฎหมาย และด้านจริยธรรม ด้านผลิตภาพและนักปฏิบัติมืออาชีพ ด้านการสนับสนุนการจัดการและการดำเนินการ ด้านการวัดและประเมิน และด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรูปแบบความคิด ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านบุคคลที่รอบรู้

3. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R = 0.768$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา, การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

The Relationship between Educational Technology Leadership in School Administrators and Learning Organization: A Case Study of Primary Schools under the Office of the Basic Education Commission, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

Sirisopon Ruengdum¹, Phornsak Sucharitrak²

^{1,2}Educational Administration under the Muban Chom Bueng Rajabhat University,

Email : sirisopon_29@hotmail.com¹, dr_singha@hotmail.com²

Abstract

The purposes of this research were to: 1) examine the level of educational technology leadership of school administrators; 2) determine the level of learning organization in schools under the Office of Basic Education Commission, Ratchaburi Primary Educational Service Area 1; and 3) identify the relationship between the educational technology leadership and learning organization. Samples included 440 school administrators and teachers under the Office of Ratchaburi Primary Educational Service Area 1. The stratified random sampling techniques were used to select the samples. The research instrument was a 5 point rating scale questionnaire approved by the experts with a reliability coefficient of .80. The statistics used were percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The research findings found:

1) the overall level of educational technology leadership of school administrators under the Office of Ratchaburi Primary Educational Service Area 1 was at a high level, in which the highest aspect was 'learning and teaching' followed by 'community laws and ethics', 'productivity and professional practice', 'avocation of management and operation', 'assessment and evaluation', and 'leadership and vision', respectively;

2) the overall level of the state of being a learning organization was at a high level, in which the highest aspect was 'thinking model' followed by 'systematic thinking', 'shared vision', 'team learning', and 'mastery personnel', respectively;

3) Statistically significant correlation between educational technology leadership and the state of being a learning organization of schools was at.01 ($R= 0.768$)

Keywords: Educational technology leadership, school administrators, learning organization, Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

บทนำ

ปัจจุบันโลกเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากวิทยาการต่าง ๆ มีความเจริญขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความทันสมัยรวดเร็ว สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น การติดต่อสื่อสารก็สามารถทำได้ง่ายไร้ขีดจำกัดเทคโนโลยีในด้านอื่น ๆ เองก็เข้ามามีบทบาทกับมนุษย์ในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงด้านการศึกษาเทคโนโลยีก็เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมาก ทำให้การพัฒนาการศึกษานั้นทำได้ง่ายยิ่งขึ้น การพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคโลกาภิวัตน์ได้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาเยาวชนของชาติให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งการศึกษาเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เพื่อให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม การจัดการศึกษาจึงต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญสูงสุด กระบวนการจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต อีกทั้งปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาและรวดเร็วทั้งด้านวิชาการ ด้านเทคโนโลยีและด้านอื่น ๆ มนุษย์จึงต้องมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา และเตรียมพร้อมที่จะเผชิญต่อการท้าทายจากกระแสโลก เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตมุ่งสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรกลุ่มบุคคล ชุมชน และประชาชนใช้สื่อ

ทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย รวมถึงส่งเสริมการศึกษาทางเลือก ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ, 2555 : 11)

ในการบริหารจัดการศึกษา ก็เช่นเดียวกัน ผู้บริหารนับเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา คำว่า “ผู้บริหาร” ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2542 : 19 สิงหาคม; ราชกิจจานุเบกษา, 2545 : 19 ธันวาคม; ราชกิจจานุเบกษา, 2553 : 22 กรกฎาคม) ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง ตามนโยบายการกระจายอำนาจทางการศึกษา การดำเนินการและการปฏิบัติงานในโรงเรียน จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องมีวิสัยทัศน์ กว้างไกล เห็นความสำคัญและประโยชน์ของเทคโนโลยี ต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการบริหารงาน รู้จักพัฒนาตนเอง เปลี่ยนแนวคิด และวิธีการ ทักษะคติในการปฏิบัติงาน ฝึกตนเองให้เป็นคนทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลง กล้าและยินดีที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาบุคลากร ในโรงเรียนให้เป็นผู้มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการถ่ายทอดความรู้ จัดการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่มีประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การบริหาร การจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเพิ่มพูนประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารจัดการ

ในโรงเรียน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีการศึกษาโดยเน้นให้ผู้เรียนอันเป็นเยาวชนของชาติได้มีความรู้และทักษะเพียงพอ ที่จะใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเทคโนโลยีทำให้มีการเปลี่ยนแปลง ด้านวิธีการเรียนการสอน การบริหาร และการจัดการโดยมีการนำเอาวิธีการใหม่ ๆ ซึ่งเป็นผลจากการพัฒนาทางเทคโนโลยีมาใช้ ทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในเชิงปริมาณ และคุณภาพ จะเห็นว่าการจัดประสบการณ์หรือ การสร้างสถานการณ์ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน เปลี่ยนไปตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี แต่เดิมนักเรียนต้องเรียนจากครูผู้สอน ปัจจุบันนักเรียนอาจจะเรียนได้จากเครื่องช่วยสอนหรือ แหล่งความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนสื่อการเรียนการสอน ซึ่งอาจจะเรียนเป็นกลุ่มหรือเดี่ยว ตามความสามารถ ความสนใจของผู้เรียนโดยไม่จำกัดเวลาสถานที่ ใน สถานการณ์การเรียนจากเดิมขึ้นอยู่กับครูเป็น ศูนย์กลาง แต่ปัจจุบันขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเอง สถานการณ์การเรียนรู้อันเปลี่ยนแปลงไปลักษณะนี้เกิดจาก อิทธิพลด้านเทคโนโลยี (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)

ด้วยกระแสความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ องค์กรจำเป็นจะต้องพัฒนาความรู้ ความสามารถ ของคนในองค์กร เพื่อนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อให้บุคลากรนั้นมีความรอบรู้ สามารถปรับตัว เพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะ สถานศึกษา ผู้บริหาร ต้องสั่งสมความรู้ พัฒนา การเรียนการสอน พัฒนาตัวเอง พัฒนาการทำงาน และระบบงานในโรงเรียนไปพร้อม ๆ กัน โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษา ก็จะสามารถพัฒนาอย่างยั่งยืน ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ทั้งสภาพภายนอกและ ปัจจัยภายในโรงเรียนตลอดเวลา การก้าวเข้าสู่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) นั้น องค์กรสถานศึกษาจะต้องปรับตัวให้เป็นสถานศึกษา แห่งการเรียนรู้ที่บุคลากรในสถานศึกษาจะต้อง

เรียนรู้ตลอดเวลา จะต้องยกระดับขีดความสามารถ ของบุคคลในองค์กรให้มีประสิทธิภาพ ศักยภาพ เพื่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ (The Learning School) เกิดจากการนำแนวคิด ระบบการบริหารจัดการแนวใหม่ที่มุ่งคุณภาพ ทั้งองค์การเป็นหลัก นั่นคือ การนำแนวความคิด ระบบการบริหารงานแบบองค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้ในสถานศึกษา สถานศึกษาจะได้รับการพัฒนา ไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้อง มีการมุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคน ทั้งนักเรียน ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับ ข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะ เรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อพัฒนา ศักยภาพของตนเองและองค์กร จะส่งผลให้ การดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย โดยมีรูปแบบการทำงานที่หลากหลายตาม ความเหมาะสมของแต่ละบริบทสภาพแวดล้อม ดังในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และ วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุในมาตรา 11 มีความว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่ พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอและเพื่อ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ อันเป็น เงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ตามเจตนารมณ์ แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ, 2544) และสอดคล้องกับการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ซึ่งเป็น หนึ่งในหลายแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ของรัฐบาล จะส่งผลให้ประชาชนเกิดการศึกษตลอดชีวิต (Life Long Education) ทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (Knowledge-base Society) และเป็นชุมชนแห่ง การเรียนรู้ (Learning Communities) สถานศึกษา ซึ่งเป็นองค์การทางการศึกษาและเป็นส่วนหนึ่ง ขององค์การทางสังคม ที่มีบุคลากรในการดำเนินงาน

ด้านการศึกษา และมีการจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรม ตามพระราชบัญญัติการศึกษา 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังนั้นสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์การทางการศึกษาที่มีความสำคัญต่อการศึกษาของประเทศ

จากการศึกษาของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติหรือ NECTEC ยังได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีไม่ตรงตามเป้าหมาย เนื่องจากสาเหตุสำคัญเพราะขาดการสนับสนุนและความสนใจของผู้บริหาร การนำเทคโนโลยีที่ใช้ในหน่วยงานนั้นสิ่งสำคัญที่จำเป็นมาก คือผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้ ความชำนาญ ในการบูรณาการเทคโนโลยีและนำไปใช้ โดยสามารถดำเนินผ่านสภาวะความเปลี่ยนแปลงได้ ในเรื่องนี้ผู้เชี่ยวชาญ ระบบสารสนเทศหลายท่าน มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัจจุบันยังมีหน่วยงานราชการหลายแห่งที่ผู้บริหารยังไม่เข้าใจ ความสำคัญของระบบเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้บริหารไม่ได้สนับสนุนงานเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับ ผลวิจัยที่ว่า ผู้บริหารการศึกษา มีองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีอยู่ในระดับต่ำและไม่สามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้สร้างประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ (Maddux, 2002, p. 41-50) และยังสอดคล้องกับความต้องการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานของผู้บริหารที่ยังมีน้อย เนื่องจากโครงการ แผนงานต่าง ๆ เชื่อมโยงไปสู่การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในระดับต่ำ (McLeod; Logan & Allen, 2002 : p. 12) หากผู้บริหารไม่สนับสนุนหรือไม่เห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีมาใช้ ย่อมทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาขาดความมั่นใจต่อผู้บังคับบัญชา ขาดกำลังใจในการทำงานได้เช่นกัน วาลเดซ (Valdez, 2005) ได้เปรียบเทียบปัญหาเหล่านี้เหมือนกับหลุมพราง

การใช้เทคโนโลยี โดยได้สรุปจากบทความวิจารณ์และหนังสือต่าง ๆ ไว้ว่า ผู้บริหารไม่ได้เตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีมาตั้งแต่ต้น ขาดวิสัยทัศน์ ในการกำหนดเป้าหมายในด้านการใช้เทคโนโลยี ในสถานศึกษา เมื่อมีการประเมินผล การวัด การประเมินก็ล่าเอียง จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไม่สนองกับปัญหาที่แท้จริง ผู้บริหารเป็นเพียงผู้สั่งการ แต่ขาดการจัดเตรียมและการอำนวยความสะดวก ในการใช้เทคโนโลยีให้แก่ครู นักเรียน และผู้บริหาร ขาดการมีส่วนร่วมในกระบวนการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่เริ่มต้นและต่อเนื่องทุกขั้นตอน การใช้เทคโนโลยี ในสถานศึกษายังไม่คุ้มทุน เช่น ใช้เทคโนโลยี สาธารณูปโภคที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมและงาน ที่ปฏิบัติ ชื่อเทคโนโลยีในราคาแพงแต่ใช้งานน้อย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีแบบฉาบฉวย ใช้คอมพิวเตอร์ ไม่สัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนการสอน และเน้นเพื่อความบันเทิงเพียงเพื่อทำให้การเรียนการสอน มีชีวิตชีวา แต่ไม่มีประโยชน์ในการเรียนรู้ด้าน เนื้อหาแต่อย่างใด นอกจากนี้ก็ยังมีการต่อต้าน การใช้เทคโนโลยีของครูโดยต้องการรักษา สถานภาพเดิมสนใจที่จะสอนด้วยวิธีการเดิม มากกว่าเสี่ยงในการใช้เทคโนโลยี (Valdez & Gilbert อ้างถึงใน ขวลิขิต เกิดทิพย์, 2549 : 5)

การมีองค์การแห่งการเรียนรู้นี้จะทำให้องค์กรและบุคลากรมีกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผล โดยมีการเชื่อมโยงรูปแบบของการทำงานเป็นทีม (Team working) สร้างกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจเตรียมรับกับความเปลี่ยนแปลงเปิดโอกาสให้ทีมทำงานและ มีการให้อำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการคิดริเริ่ม (Initiative) และการสร้างนวัตกรรม (Innovation) ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์การที่เข้มแข็งพร้อมเผชิญกับสภาวะการแข่งขัน ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา แต่ในปัจจุบัน

การเป็นองค์กรการเรียนรู้ นั้น ต้องทำในหลาย ๆ ด้าน หากขาดด้านใดด้านหนึ่งแล้วองค์กรการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นได้ยาก ดังนั้นผู้บริหารองค์กรจึงต้องเพียรพยายามที่จะพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยกระตุ้นเร่งเร้าและตั้งใจให้สมาชิกทุกคนกระตือรือร้น ที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา (สุพรรณิ กุลภา, 2547 : 2) สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า “ทรัพยากรบุคลากรต้องมีความสามารถ มีความเชี่ยวชาญ และเป็นมืออาชีพ มีความมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนความรู้ และใช้ทักษะประสบการณ์เป็นฐานความรู้ที่สำคัญ ประกอบกับการใช้กลยุทธ์การแสวงหาความรู้ การแบ่งปันความรู้ การสร้างองค์ความรู้ และการใช้ความรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกองค์กร” (จำเรียง วยวิวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธุ์, 2540 : 12)

ปัญหาการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมรูปแบบความคิดขององค์กรแห่งการเรียนรู้ เกิดจากบุคลากรและองค์กร เพราะบุคลากรในองค์กรคิดว่าตนเองรู้ทุกเรื่องที่ต้องการรู้แล้ว ไม่จำเป็นต้องเรียนรู้ใหม่ เห็นว่าความคิดของตนดีที่สุด ไม่ยอมรับความคิดเห็นอื่น ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลง ไม่สนใจเรียนรู้ประสบการณ์จากอดีต คิดว่างานที่ทำปัจจุบันมีมากอยู่แล้ว ไม่ต้องการเรียนรู้สิ่งใหม่ ไม่กระตือรือร้น และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการเรียนรู้ บุคลากรไม่มีความมุ่งมั่นทะเยอทะยานในสิ่งที่ท้าทาย (จำเรียง วยวิวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธุ์, 2540 : 55) โรงเรียนเป็นองค์กรให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก เป้าหมายสุดท้ายของโรงเรียน ก็คือ การเรียนรู้ของนักเรียน ดังนั้นในบรรดาองค์กรประเภทต่าง ๆ โรงเรียนจึงควรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มากกว่าองค์กรใด ๆ ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนมีลักษณะเช่นนั้นได้ ผู้บริหารโรงเรียนต้องมองโรงเรียนเป็นระบบองค์กร ซึ่งส่วนต่าง ๆ ต้องมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์และส่งผลซึ่งกันและกัน

ไม่ว่าจะเป็นเรื่องขนาดหรือความซับซ้อนขององค์กร เรื่องการตัดสินใจ เรื่องอำนาจในองค์กร เรื่องวัฒนธรรมในองค์กร เรื่องการติดต่อสื่อสาร และเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในองค์กร เป็นต้น (วิโรจน์ สารรัตน์, 2544 : 7-10) การปรับตัวของระบบการศึกษาไทยไม่สอดคล้องกับสภาพความจริงในแต่ละยุคสมัย เกิดวิกฤติทางการศึกษา วิกฤติเศรษฐกิจ ปัญหาทางสังคม มีมากมาย การแข่งขันในระดับนานาชาติอยู่ในลำดับท้าย ๆ เหตุที่เป็นเช่นนั้นได้รับการสรุปแล้วว่า เพราะสังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543 : 95) จากแนวทางปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะสำเร็จได้ โรงเรียนหรือสถานศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญยิ่ง จะต้องมีส่วนที่สร้างและพัฒนาคนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อไปสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ฉะนั้นโรงเรียนต้องรับภาระหน้าที่สำคัญ สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาโรงเรียนให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้หรือเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์, 2545 : 26) การเปลี่ยนแปลงของโลก ผู้บริหารจึงต้องนำเทคโนโลยีเข้ามาจัดการกับงานทุกงาน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการตัดสินใจเข้าใจ ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี ที่มีต่อสถานศึกษาและองค์กรของตนเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บริหารในสถานศึกษา จึงต้องมีวิสัยทัศน์ แสวงหาบทบาท การเป็นผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา (Educational Technology Leaders) โดยนำเอาเทคโนโลยีไปบูรณาการกับงานของตนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย มีประสิทธิภาพส่งผลให้องค์กรก้าวไป พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงได้

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ราชบุรีเขต 1 อันเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาองค์กรให้ประสบความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

จากสภาพปัญหาและความสำคัญของงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรีเขต 1

2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรีเขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรีเขต 1

ทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ชวลิต เกิดทิพย์ (2550 : 27) ผู้ที่ช่วยลดความเสมอภาค ลดช่องว่างทางเทคโนโลยี พัฒนาผู้ชำนาญด้านเทคโนโลยี โดยมุ่งสร้างโอกาสให้แก่ครูได้เรียนรู้และนำเทคโนโลยีไปบูรณาการกับหลักสูตรได้

ฟาแนแกน และยาคอบเซน (Flanagan and Jacobsen, 2003 : p. 26) ให้ความสำคัญของผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาว่า สามารถใช้

เทคโนโลยีลดช่องว่างในการเรียนรู้ เสริมศักยภาพการเรียนรู้ได้และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรด้านเทคโนโลยี

วัลเดซ (Valdez, 2005 : p.27) ผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เกี่ยวข้องในการนำเทคโนโลยีการศึกษาเห็นประโยชน์ของเทคโนโลยีการศึกษาไปบูรณาการให้เข้ากับ การจัดการศึกษาโดยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน เพื่อขจัดอุปสรรคได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดการความเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ราชบุรีเขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ปี 2556 จำนวน 1,971 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 180 คน ครู 1,791 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 จำนวนทั้งสิ้น 440 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของเครจซี่และมอร์แกน จากนั้นทำการการสุ่มแบบแบ่งชั้น ตามสัดส่วน ได้ตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 123 คน และครู 317 คน

2. ตัวแปรสำหรับการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาตามแนวคิดของสมาคมเทคโนโลยีศึกษานานาชาติ 6 ด้าน ดังนี้

- 2.1.1 ภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์
- 2.1.2 การเรียนรู้และการสอน
- 2.1.3 ผลติภาพและนักปฏิบัติมืออาชีพ
- 2.1.4 การสนับสนุนการจัดการและการดำเนินการ

- 2.1.5 การวัดและประเมิน
- 2.1.6 สังคมกฎหมายและด้านจริยธรรม

2.2 ตัวแปรตาม(dependent variable) ได้แก่ องค์กรแห่งการเรียนรู้ตามแนวคิดของเซงเก้ (Senge)

- 2.2.1 บุคคลที่รอบรู้
- 2.2.2 รูปแบบความคิด
- 2.2.3 การมีวิสัยทัศน์ร่วม
- 2.2.4 การเรียนรู้เป็นทีม
- 2.2.5 การคิดเชิงระบบ

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's rating scale) จำนวน 6 องค์ประกอบ มีข้อความทั้งสิ้น จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ตามแนวคิดของเซงเก้ (Senge) มีลักษณะเป็นคำถามแบบมาตราประมาณค่า ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert's rating scale) เป็นแบบสอบถามจำนวน 35 ข้อ

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ไปขอความร่วมมือสถานศึกษา ระดับประถมศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 เพื่อขออนุญาต เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือไปเสนอต่อ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 เพื่อให้ความเห็นชอบและนำหนังสือ ที่ผ่านการพิจารณาและเสนอต่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่ออำนวยความสะดวก ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4.3 ผู้วิจัยจะทำการส่งแบบสอบถามและรับกลับ ด้วยตัวเองและการให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งผ่านสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยจะเดินทางไปรวบรวมด้วยตนเองประกอบกันทั้งสองวิธี

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้หน่วยการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ปี 2556 จำนวน 440 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 180 คน และครู 1,791 คน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจัดกระทำข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับคืนมา

5.2 จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบรวมคะแนนแบบสอบถามที่สมบูรณ์

5.3 นำข้อมูลไปคำนวณหาค่าสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ใช้การแจกแจงความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage)

5.3.2 การวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา และองค์กรแห่งการเรียนรู้ ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.3.3 สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 และ ตอนที่ 3 ได้นำค่าเฉลี่ยของน้ำหนักที่ได้มาเทียบเคียงกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์

5.3.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) เพื่อใช้ทดสอบค่าความสัมพันธ์กันสำหรับค่านัยสำคัญของสถิติใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล กำหนดไว้ที่ระดับ .01 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองกลุ่ม โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Correlation) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545)

ผลการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนรู้และการสอน ด้านสังคมกฎหมาย และด้านจริยธรรม ด้านผลิตภาพและนักปฏิบัติมีอาชีพ ด้านการสนับสนุนการจัดการและการดำเนินการ ด้านการวัดและประเมิน และด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านรูปแบบความคิด ด้านการคิดเชิงระบบด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วมด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านบุคคลที่รอบรู้

3. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในทิศทางเดียวกัน (ทิศทางบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($R = 0.768$)

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยข้างต้นสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้นำเทคโนโลยีการศึกษามาปรับใช้ในการบริหารองค์กร ผู้บริหารได้สนับสนุน การเรียนการสอนโดยนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนประกอบ มีการสร้างแรงบันดาลใจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ มีการออกแบบหลักสูตรกลยุทธ์การสอนและบูรณาการสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ โดยจัดให้มีเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการเรียนรู้และการสอน สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ระดับภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารในยุคปัจจุบันให้ความสำคัญกับการบริหารควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีการศึกษา โดยผู้บริหาร มีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยี ตื่นตัวและชวนขยายความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยี ทดลองใช้แนวคิดเทคโนโลยีใหม่ ๆ และเป็นผู้สร้างบรรยากาศให้เกิดความร่วมมือในการทำงานโดยเน้นเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของงาน มีการวิเคราะห์ความต้องการของครูและนักเรียนด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการสื่อสาร ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ฝึกอบรมให้แก่ ครู บุคลากรเทคโนโลยีใช้กับหลักสูตรการเรียนการสอน

สร้างความมั่นใจแก่บุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีอย่างเกิดประโยชน์ และบุคลากรเองก็มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายสามารถประเมินการใช้แผนเทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสมใช้วิธีการประเมินการใช้แผนเทคโนโลยีอย่างหลากหลายใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาวิเคราะห์ตีความข้อมูล และสามารถประเมินผลกระทบของเทคโนโลยีต่อครูและนักเรียนอย่างเป็นระบบ นโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา สอดแทรกจริยธรรมในการบูรณาการการสอน มีกลยุทธ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนที่มีความปลอดภัย และมีส่วนร่วมในการพัฒนานโยบายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บรรจบ บุญจันทร์ (2554 : 2558) ได้ศึกษาโมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีและเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากมีความสอดคล้องกับผลวิจัยของ ปราวีณยา สุวรรณโชติ (2546) เรื่องแผนการเตรียมรับของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545 - 2554 ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน รู้และเข้าใจบทบาทโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยี นอกจากนี้มาตรฐานทางนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการรวบรวมสารสนเทศเพื่อการสืบค้นอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการเรียนรู้และการสอน ด้านสังคมกฎหมายและด้าน ด้านผลิตภาพ และนักปฏิบัติมืออาชีพ ด้านการสนับสนุนการจัดการและ

การดำเนินการ ด้านการวัดและประเมิน และด้านภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ระดับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพรหมคีรี เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีเทคนิควิธีการ กลยุทธ์ต่าง ๆ ทางทฤษฎีการบริหารการศึกษา มาปรับใช้เพื่อสร้างเสริมทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถจูงใจให้บุคลากรปฏิบัติตามความต้องการหรือคำสั่งได้ เช่น ครู นักเรียน รวมถึง ชุมชน โดยใช้ศิลปะในการชี้แนะผู้ร่วมงาน ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความกระตือรือร้น ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเป็นที่น่ายกย่องเคารพนับถือ ศรัทธาและทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความภาคภูมิใจเมื่อได้ร่วมงานกัน กระตือรือร้นของผู้ร่วมงานไปสู่จุดมุ่งหมายร่วมกัน ตลอดจนหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ไขปัญหาในหน่วยงานอย่างสร้างสรรค์และเป็นระบบ คำนึงถึงความต้องการของปัจเจกบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง อันจะทำให้สถานศึกษาพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศักดา มัชปาโต (2550) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของแก่น เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะทำข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีการปรับตัว เพื่อที่จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์

และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ กิรณา ศิริปัญญา (2552 : 159) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาาระดับปฏิบัติงาน การจัดการองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน ประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ปรากฏว่า ระดับปฏิบัติงานการจัดการ องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เพราะหน่วยงานได้มีการประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีที่มี พลวัตแห่งการเรียนรู้ มีการปรับเปลี่ยน องค์การให้ทันตามโลก รวมถึงมีการจัดการความรู้ ซึ่งยังสอดคล้องกับ สุจิตราภรณ์ สำเภอินทร์ (2553 : 77) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาราชบุรี เขต 2 ในภาพรวมทุกด้านอยู่ใน ระดับมากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านรูปแบบความคิด ด้านการคิดเชิงระบบ ด้านการมีวิสัยทัศน์ร่วม ด้านการเรียนรู้เป็นทีม และด้านบุคคลที่รอบรู้

3. ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษากับองค์กร แห่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในทิศทางเดียวกัน (ทิศทางบวก) ระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของ การวิจัยที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 มีความสัมพันธ์ทางบวก

เพราะหากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงในระดับมาก องค์กรแห่งการเรียนรู้ ของสถานศึกษามีแนวโน้มอยู่ในระดับมากด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อสถานศึกษามาก มีอิทธิพลต่อ การเรียนรู้ของบุคคลในสถานศึกษา อาจกล่าวได้ว่า สถานศึกษามีประสิทธิผลเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษากับองค์การ แห่งการเรียนรู้จะเป็นไปในทิศทางทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งต่อกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ ทางเทคโนโลยีการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1.1 ในเรื่องภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษา โดยยึดมาตรฐานผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษาของสมาคมเทคโนโลยีการศึกษา นานาชาติ ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านภาวะผู้นำ และวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่น้อยที่สุด ดังนั้นควรมีการศึกษาภาวะผู้นำและวิสัยทัศน์ของ ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.2 ในเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคคลที่รอบรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่น้อยที่สุด ดังนั้นควรศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่รอบรู้ของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

ตามที่มีผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยดังกล่าวไว้ข้างต้น เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ได้แพร่หลายออกไป เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจทั่วไป จึงขอเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

2.1. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาเรื่องภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในสังกัดอื่น ๆ

2.2. ควรมีการจัดอบรมหรือสัมมนาบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์ทางสถิติ: สำหรับการบริหารและวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กิตานันท์ มะลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
กิริณา ศิริปัญญา. (2552). *การจัดการองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตพื้นที่ สมุทรปราการ เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.

เกียรติกดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของ การปฏิรูป การศึกษา*. กรุงเทพฯ: ส. เอเชียเพรส.

จำเรียง วยัวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธุ์. (2540). *วินัย 5 ประการพื้นฐานองค์กรเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คู่แข่งจำกัด.

ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปัตตานี.

บรรจบ บุญจันทร์. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.

ปราวีณา สุวรรณโชติ. (2546). *การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีสารสนเทศและแผนการเตรียมรับของผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2545-2554*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (2545, 19 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 16-21.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. (2553, 22 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก. หน้า 1-3.

วิโรจน์ สารรัตน์. (2544). *โรงเรียนองค์กรแห่งการเรียนรู้กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสิทธิ์.

- ศักดิ์ดา มัชปาโต (2550). *ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
- ศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์. (2545). *การบริหารเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). *ผู้บริหารสถานศึกษาต้นแบบ 2544*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุจิตราภรณ์ สำเภาอินทร์. (2553). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษากับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขา การบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. ราชบุรี.
- สุพรรณณี กุลภา. (2547). *ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนตามการรับรู้ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. เลย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)*. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- Maddux, J.E. (2002). *Self-efficacy: The power of believing you can*. In C.R. Snyder & S.J. Lopez. *Handbook of Positive Psychology*. New York: Oxford University Press.
- McLeod,S.,Logan,J.,&Allen,J. (2002).*Preparing school administrators to use and facilitate the use of information technology: A study of educational leadership programs*. Paper presented at The Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans, LA.
- Flanagan, L., & Jacobsen, M. (2003). *Technology leadership for the twenty-first century principal*. *Journal of Educational Administration*, 41(2), 124-142.
- Valdez, Gilbert. (2005). *Technology Leadership: Enhancing Positive Educational Change*. Retrieved December 13, 2005 from <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/educatrs/leadshp/le700.htm>